

Posudek na rigorózní práci Mgr. Milana Chaloupky: Justice a její právní úprava v 2. pol. 19. století

Milan Chaloupka zvolil za téma své rigorózní práce justici ve druhé polovině 19. století (v názvu chybí, na jakém území autor právní úpravu justice zkoumá). Z obsahu a samozřejmě textu práce je zřejmé, že jde o justici v rakouské monarchii.

Rigorozant pojednal nejdříve o teoretickém pojmání postavení a úkolů justice a teprve pak přistoupil spíše k pozitivistickému rozboru právních předpisů upravujících soudnictví, státní zastupitelství, advokacii a notářství.

Autor tedy vycházel z pojetí justice v širším slova smyslu. Přínosnější by ovšem bylo, kdyby si zvolil například jen soudní soustavu a rozebral její měnící se strukturu a kompetenci podrobněji.

Milan Chaloupka zřejmě ale uvažoval tak, že je třeba, i když je v jeho práci soudnictví klíčové, analyzovat rovněž vztahy soudů k ostatním orgánům justiční soustavy.

Teoretické pojetí soudnictví se ve zkoumané době opíralo zejména o teorii dělby moci Ch. Montesquieu a Kantovy úvahy o moci ve státě. V době monarchie byla ovšem tato teorie poněkud modifikována ve prospěch moci výkonné. Nezávislost soudců byla ale jejich jmenováním na doživotí v podstatě zajištěna.

Velmi krátce, což je škoda, pojednal autor o teoretických východiscích advokacie, státního zastupitelství a notářství. Přitom by našel mnohé k tomuto tématu v protokolech říšské rady a rovněž v příslušných učebnicích první republiky.

Daleko lépe jsou zpracovány kapitoly pojednávající o organizaci a kompetenci justičních orgánů. Podrobně rozebírá autor i personální složení, zvláště soudů, a dále

pak podmínky výkonu těchto povolání. Autor tu nepochybně prokázal schopnost pracovat s právními předpisy a podal precizní obraz justice ve druhé polovině 19.století.

Škoda, že se autor nepokusil ukázat justici v její praktické činnosti. On sám si ale vytkl v úvodu práce za cíl postihnout strukturu justičních orgánů a jejich kompetenci spíše pozitivisticky. Tento úkol se mu podařilo v podstatě naplnit.

Mezi řádnými a zvláštními soudy má nezastupitelné místo soud dvorského maršálka, který byl v první řadě příslušný pro členy císařského domu.

Nemalou pozornost věnoval Milan Chaloupka stavovské samosprávě, jejímu významu a působení v rámci výkonu příslušného povolání. Poněkud stranou ale nechal teoretické vymezení samosprávy, zejména pak oné stavovské a problematiku povinného členství v komorách.

Pozitivem práce je i to, že rigorozant věnoval v rámci svého tématu pozornost vývoji jazykové otázky, která byla zejména ve druhé polovině 19.století velmi živá a vyžádala si pod nátlakem české politické reprezentace i právní úpravu.

Připojený seznam pramenů a literatury svědčí o tom, že M.Chaloupka využil základní prameny a literaturu ke zvolenému tématu. Vycházel, jak je patrné i z citačního aparátu, převážně z literatury české a monografické.

Předložená práce nevykazuje žádné závažné chyby v koncepci, ani v obsahu. Naplňuje požadavky kladené na práce rigorózní, a proto ji doporučuji k obhajobě.

- Náměty pro obhajobu:
1. Pojem stavovské samosprávy
 2. Soudy bratrských pokladen
 3. Vývoj práva na obhajobu
 4. Oděvy soudců a advokátů

Prof. JUDr.PhDr. Karolina Adamová, DSc.

Senohraby: 1.2.2016

Posudek na rigorózní práci

Rigorožant: Mgr. Milan Chaloupka

Název práce: Justice a její právní úprava v 2. pol. 19. století

Autor se ve své rigorózní práci o justici, tzn. soudech, advokacii, státním zastupitelství a notářství, ve druhé polovině 19. století věnoval organizaci a působení justičních orgánů na území rakouské monarchie. Logicky se přitom zaměřil na země Koruny České.

Mgr. Chaloupka popsal fungování a složení justičních orgánů, jejich vzájemných vztahů a dotkl se i teoretického vymezení moci soudní, která je klíčovým tématem širšího zaměření práce. Analyzoval podrobně právní předpisy upravující soudnictví, státní zastupitelství, advokacii a notářství. Vycházel, a to je třeba zdůraznit, při zpracování zvolené tematiky prioritně z pramenů a sekundárně z literatury.

Velmi krátce pojednal autor o teoretických východiscích advokacie, státního zastupitelství a notářství. Naopak soudnictví s ohledem na teorii dělby moci věnoval více pozornosti.

Pozitivně lze hodnotit, že kapitoly o organizaci a kompetenci justičních orgánů a procesních zásadách ovládajících řízení jsou na základě příslušných právních předpisů podány s přesností a pečlivostí.

Lze jen litovat, že se autor zaměřil jen na popis justiční soustavy a ponechal zcela stranou aplikační aspekt jednotlivých typů a stupňů soudů. V úvodu své práce ale zdůraznil, že jeho cílem bylo podat přehled měnící se justiční soustavy a tento cíl poměrně dobře naplnil.

Lze jen pochválit, že velkou pozornost věnoval rigorožant stavovské samosprávě, stavovským komorám a zejména jejich významu. a rovněž jazykové problematice. Kladem práce je také ujasněná koncepce a vyváženost jednotlivých tematických celků.

Pokud se týká poměrně bohatého seznamu použitých pramenů a literatury, tak i přesto v seznamu chybí i literatura cizojazyčná - zvláště německá.

ZÁVĚR

Předložená práce nevykazuje žádné chyby v koncepci ani v obsahu a v podstatě splňuje požadavky kladené na práce rigorózní. Doporučuji ji k obhajobě.

Náměty pro obhajobu: 1. Jednací jazyk soudů
2. Vztah soudnictví a správy

JUDr. Antonín Lojek, Ph.D.

Praha 29.1.2016